

System evropského bojového umění dle mistra Giacomu di Grassiho, Itálie, 1570.

Aplikace systému ve výuce a tréninku.

Vít Hrachový

Verze 1.3 – 4. červenec 2007

vit.hrachovy@sandbox.cz

Úvod

- Historické zasazení metody
- Dobové zbraně
- Výukový model
  - zpracování tematiky
  - upozornění na chyby anglického překladu
  - odmítnutí předsudků
  - terminologie,
  - principy, systém boje
- Použití modelu v praxi
- Nevýhody metody
- Porovnání s metodou G. Silvera
- Shrnutí

Historické zasazení di Grassiho metody

- Medena, Treviso, Benátky 1530-1570
- Přejít od lehkých gotických mečů k rapírům, přidávání drápků, prstenců a drátěných košů
- Italské městské státy a omezení moci práva na městský okrsek
- Achille Marozzo – Opera Nova (1536)
  - koncept střehů a přechodů mezi nimi
  - obrana pomocí střehů
  - seky i body
- Camillo Agrippa (1553)
  - matematicky dokazuje účinnost bodu

Dobové zbraně I

Rapír – meč

Dýka

Plášť

Italský meč, konec 15. stol.

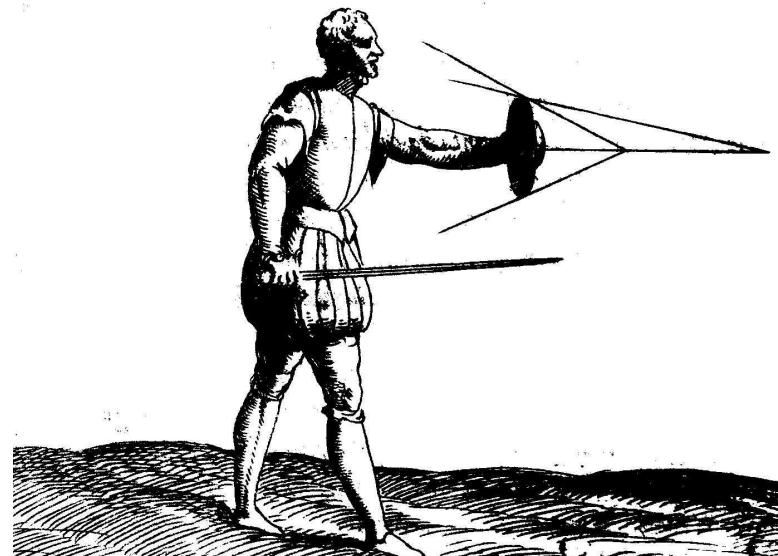

rapír, cca 1560

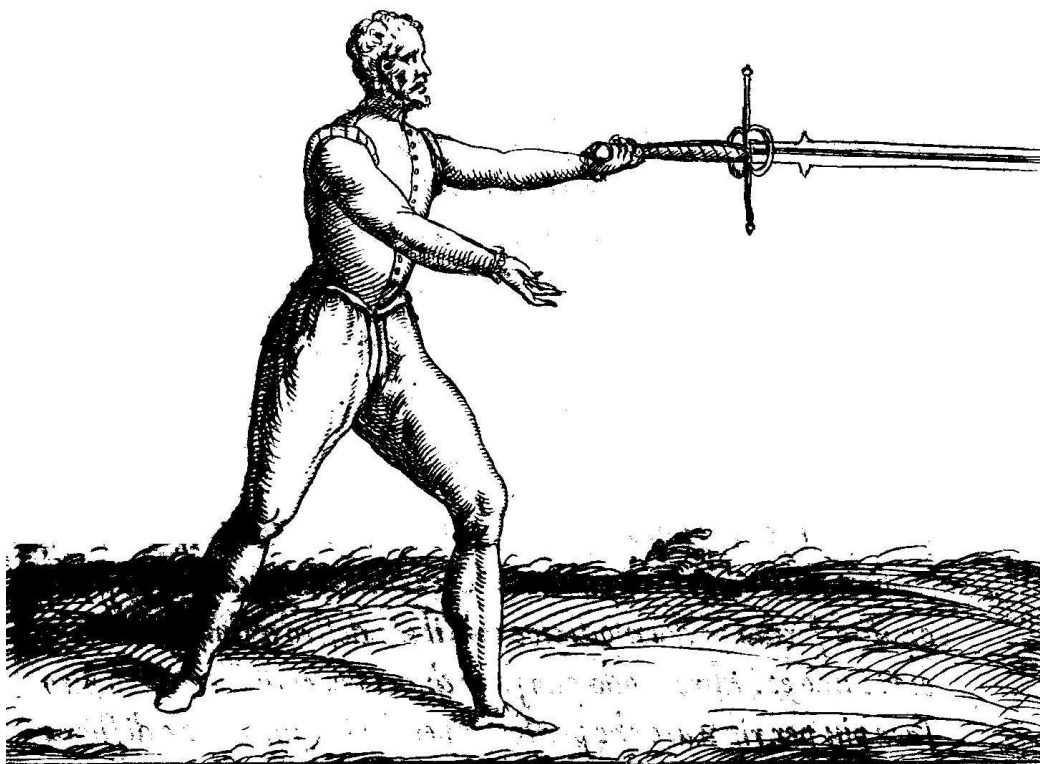
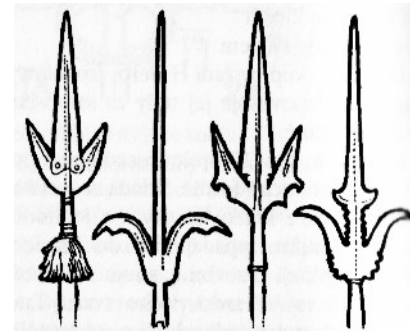
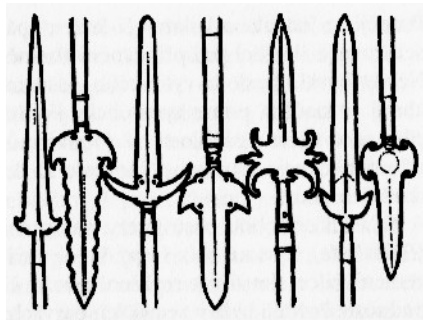
Dobové zbraně II

- Puklír
- Hranatý tarč
- Kulatý tarč

Dobové zbraně III

- Obouruční meč
- Halapartna(2,7m), partyzána,
- halberda a korseka
- Píka (3-4m)

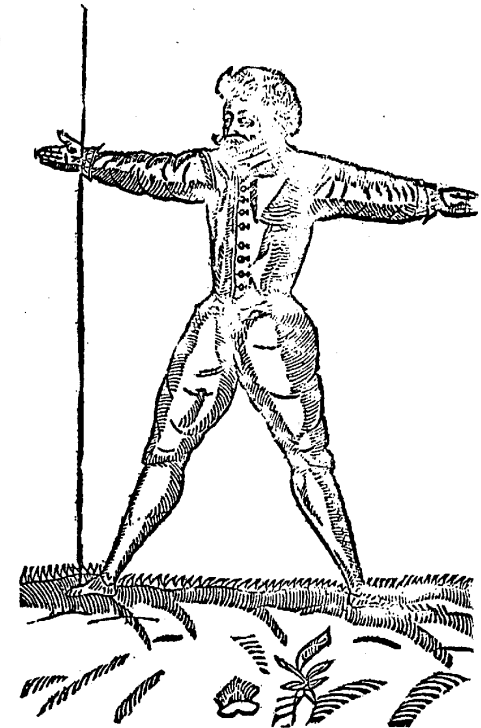

Zpracování tematiky

- Obsahuje 23 mědiryty (italská edice); 22 dřevoryty (anglické vydání)
- Exaktnost, popis základních termínů – bod, sek, skládání pohybu skrze klouby, držení těla, provádění kroků
- Rozdělení umění na pravé a falešné
- Dvě složky pravého umění jsou
  - odhad – teorie, principy, nejzákladnější a nejlepší možné dráhy a polohy
  - síla – hbitost, rychlost, soulad pohybů – fyzické cvičení
- Samostatné cvičení a posilování, tréninkový rozvrh pro výuku
- Umění vychází z práce s mečem, je aplikovatelné na jakoukoli zbraň
- Pro každou zbraň
  - stanoví střehy
  - probere všechny útoky hrotem a vhodné útoky čepelí
  - probere obrany proti všem zmíněným útokům

Dřevoryty v anglickém překladu knihy obsahují výrazné chyby!

Odmítnutí dobových předsudků

- Vyvrací rozšířený názor, že umění šermu je člověku vrozené
- Místo toho definuje umění jako vlastnost získávanou neustálým dlouhodobým cvičením (voják) a ztrácenou přílišným odpočíváním
- Překonávání obtíží je normální
- Přímka bodu je ve skutečnosti poskládaná výslednice kruhových pohybů v kloubech
- Rozlišuje mezi pravým a falešným uměním
  - pravé umění je bezpečné, poctivé a čestné, přímé, spolehlivé
  - falešné umění se skládá z klamů, záludů a nefér akcí,
    - je nebezpečné pro toho, kdo ho používá
    - na rozdíl od pravého umění je nižší kvality
    - slouží ke sportu, pro hru a zábavu, pro trénink rychlosti a hbitosti
- Tělo je třeba držet rovně, neohýbat. Je třeba skloubit teorii s praxí.
- Porozumění a odhad, statečnost, hbitost jsou základem pravého umění

Terminologie

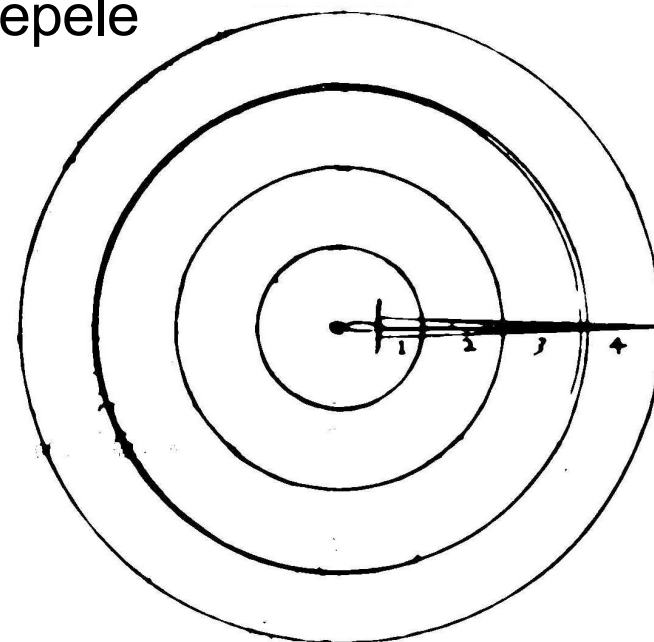
- síla
- krok
- výpad
- půlkrok
- skluz a šikmý krok
- úhyb stranou
- půlobrat, obrat
- vysoký střeh
- široký střeh
- nízký střeh
- vevnitř
- vně
- horní bod
- spodní bod

Principy

- Rovná nebo přímá linie je nejkratší ze všech: takže pokud chce člověk udeřit po nejkratší dráze, je nezbytné, aby udeřil v přímé linii.
- Ten, který je blíže, zasahuje rychleji. Z tohoto ponaučení může být člověku užitečné to, že když vidí nepřítelův meč daleko, zvednutý a připravený k útoku, může zasáhnout nepřítele první dříve, než je sám zasažen.
- Pohyb opisující kruh nese více síly blíže okraji kruhu, než uprostřed.
- Člověk může snáze vydržet malou, než velkou sílu.
- Každý pohyb vyžaduje čas.

System boje I

- Rozdělení zbraně na části útočné, obranné; části které nesou sílu
- Pro útok a obranu se používá jen hrot a dvě čepele
- Práce ruky
- Držení těla a práce nohou je nejdůležitější
- Spolupráce rukou a nohou je nezbytná
- Vždy jedna noha musí být pevná a pokrčená
- Ruka v průběhu pohybu nemění účel
- Vysoký, široký a nízký střeh
- Tempo, sražení zbraně, podvolení se síle
- Bod je rychlejší než sek
  - sek dokončovat tahem
  - bod (výpad) dokončovat půlkrokem zadní nohy

System boje II

- Univerzální znalosti o útočení a obraně podmiňují úspěšnou obranu
- Je jen jedna přímá linie – meč
- Útok začíná navázáním kontaktu, sražením zbraně
- Obrana se sražení podvolí a po kruhu ihned vrátí do protiútoků
- Tři způsoby obrany
  - neustupovat, čelit zbraní u ruky, která ji drží
    - použitím šikmého kroku dostat tělo ze zóny útoku
  - bodnout pod sekem
    - použitím šikmého kroku dostat tělo ze zóny útoku
  - pouhý úhyb tělem do strany
    - pak je možno navázat kontakt se zbraní
    - nebo spojit s úhybem protiútok

Výukový model I

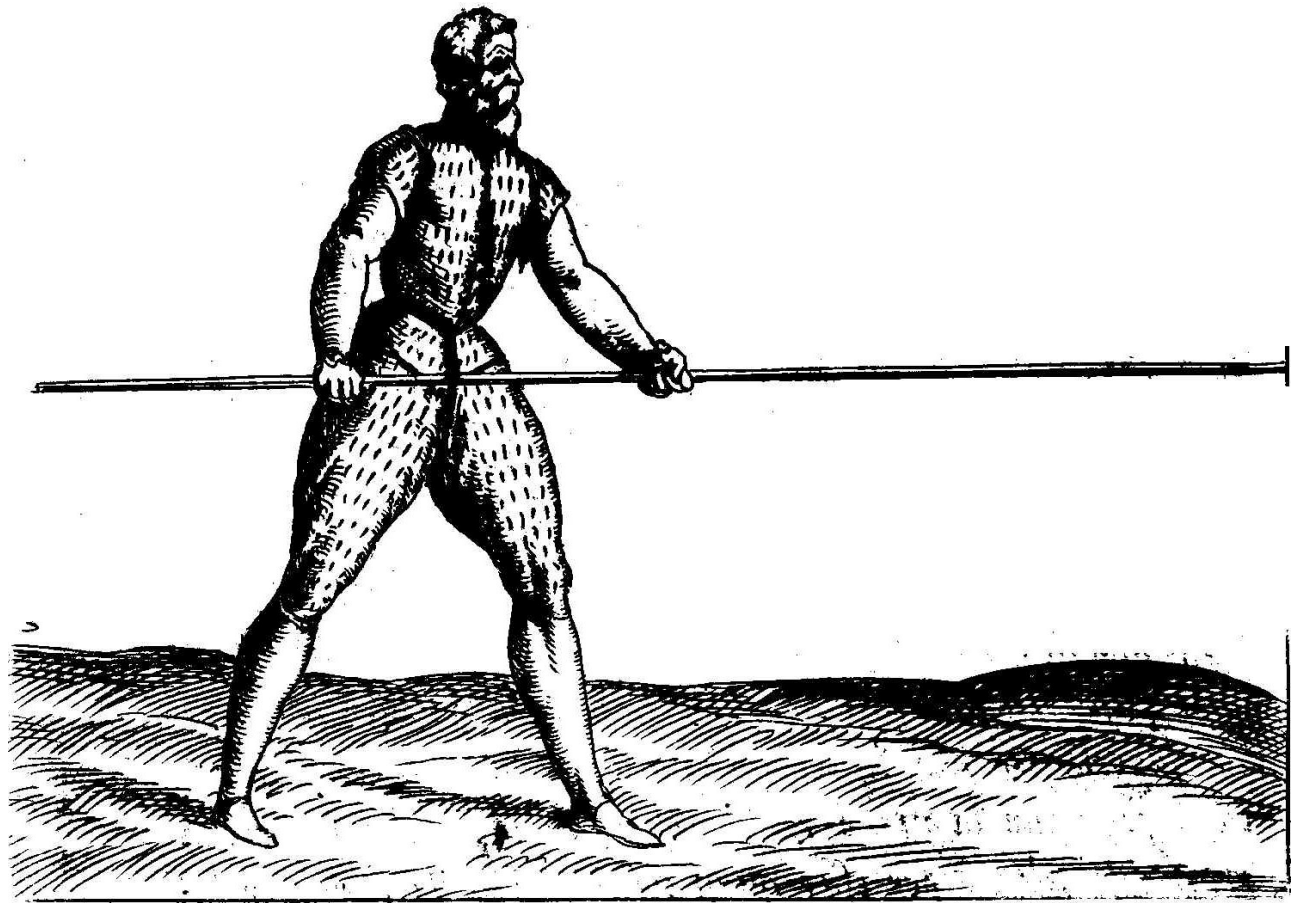
- Procvičují se odděleně ruce, nohy, držení trupu
- Procvičuje se spojení práce rukou, nohou a trupu a správné načasování
- Cvičením se lze zlepšovat. Lepší je ten, kdo více cvičí.
- Začíná se cvičením seků po kruhových drahách, oběma rukama
  - nejprve z ramene a lokte, co nejrychleji, lehkou! zbraní nebo klackem
  - později z lokte a ze zápěstí
  - cvičí se i opakované seky z jedné strany – vyhnutí se stereotypu
  - procvičují se i seky rubem čepel
  - jeden postoj, jeden stejný krok, ve všech třech výškách
- Získat hbitost lze jen opakovaným a častým pohybem.
- Postupně se přidává na váze zbraně až k dvouručnímu meči

Výukový model II

- Kroky a střehy, stabilita
- Body se učí až při dobré souhře práce ruky, nohou a těla
- Napřahování před bodem (pumpování) je výslovně nedoporučeno
- Po provedení bodu se ruka stáhne do střehu
- Po výpadu se vrací přísunem zadní nohy
- Nejobtížnější je bod z vysokého střehu se spojenýma nohama
- Kombinace bodů a seků, navazování, držení těla, rychlé provádění
- Obrana proti útokům těžkou zbraní (klackem)
  - čelit blízko ruky, udržet, uhýbat bodům tělem, snažit se zasáhnout pod sekem
- Držet se principů

Výukový model III

- Rapír
- Rapír a dýka
- Rapír a plášť
- Rapír a tři druhy štítů
- Dva rapíry
- Obouruční meč
- Tyčové zbraně
- Píka

Použití výukového modelu v praxi I

- začátek – meč, meč a štít
  - lehká zbraň, prioritou je rychlost, uvolněnost, kontrola dráhy a posilování
  - posilování se děje uvolněným opakováním samotných technik
  - střehy, techniky seků, později techniky bodů.
  - útoky a obrany ve střezích
  - koordinace práce celého těla a zbraně, plynulé kombinace technik
  - základy ambidexterity
  - odhad, načasování, vzdálenost – mensura a tempo
- pokročilý trénink – tyčové zbraně, meč a dýka, dva meče
  - protipohyby rukou
  - načasování zpoždění při použití dvou zbraní
  - snaha držet se vevnitř

Použití výukového modelu v praxi II

- Postoj, střeh nohou a těla
- Tři střehy zbraně
- Krok, půlkrok, posun, šikmé kroky, skluzy
- Seky shora dolů, šikmo dolů, zdvojené seky, máchy
- Seky a kroky, generování síly
- Přímé body a body po oblouku, různé druhy generování síly
- Kombinace seků a bodů, obrany
- Sólový trénink
  - jedna technika kontra plynulost pohybu
  - jeden rytmus kontra změny rytmu
  - rozvíjení ambidextrity pomocí asymetrických cviků dle R. Trohaře

Použití výukového modelu v praxi III

- Trénink ve dvojicích
  - zachování mensury
  - zkrácení mensury
  - orientace v prostoru
  - trénink na jedno tempo, synchronizace
  - přebírání iniciativy
  - změna tempa a protiútok uprostřed tempa
  - cviky na rozvíjení citu v čepeli
- Tréninkové zbraně
  - český tesák – levný, rychlý, ideální délka dle Silvera, párová zbraň
  - pozdně gotický meč – dražší, těžší a delší, jiná práce s vzdáleností
  - románský meč – nejtěžší jednoruční meč, zesílení úchopu

Nevýhody di Grassiho metody

- Metoda v první knize se zaměřuje především na férový boj v soubojích
- Malé uplatnění technik zápěstí v bitvě proti těžce ozbrojeným soupeřům
- Boj na koních a v bitvě není popsán (druhá, chybějící kniha)
- Nutnost doplnit tréninky cvičením ve zbrojích

Porovnání s metodou George Silvera (1599)

- Grassiho a Silverovy metody jsou si velmi podobné
  - Grassiho rapír vychází z vývojově starších zbraní, podobnějších meči
  - Grassi nezavrhuje seky
- Silver navíc zdůrazňuje důležitost přizpůsobení rozměru zbraně šermíři
- Silver tvrdě kritizuje modernější Savioliho školu, která:
  - Pouze bodá
  - Kdo má delší rapír, vyhrává
  - Delší rapír je křehčí, láme se, hůř se kontroluje
  - Vzbuzuje u lidí ustrašenost místo rozhodnosti, protože boj je vždy na smrt
  - Příliš často umírají oba soupeři
  - Boj rapírem je nevhodný do bitvy a civilní záležitosti má řešit soud, právo
- Silver přidává seznam popisující výhody typů zbraní při použití proti jiným typům zbraní

Shrnutí

- Di Grassi zdůrazňuje, že body mají přednost před seky
- Di Grassi změnil chápání boje z „útok-protiútok“ na „útok-obrana“
- Zbraně stejné délky lze použít podobně
- Zjednodušení použití všech zbraní jen na jejich ideální aplikace
- Di Grassi jako jeden z prvních zmiňuje
  - Vnitřní, vnější, vysokou a nízkou polohu zbraně
  - Rozděluje meč na části vhodné k útoku a části vhodné k obraně
  - Mezitempo
  - Zmiňuje sek rubem
- Di Grassi jako jeden z mála mistrů vyučuje boj dvěma meči
- Nejrozšířenější systém používaný v Evropě v druhé polovině 16. stol.
- Z Di Grassiho systému vychází St. Didier (Fr), Meyer a Sutor (De)

Volná diskuze

Otázky ...?